

Nr 164

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; given Stockholms slott den 9 oktober 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I anslutning till de förslag om en allmän varuskatt m. m. som framlagts i propositionerna nr 162 och 163 föreslås en sänkning av den statliga inkomstskatten för små och medelstora inkomster. Skattebortfallet beräknas till 225 milj. kronor per år.

Det lägre skatteuttaget skall enligt förslaget gälla redan vid källskatteuppbörden år 1960.

**Förslag
till
förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26
juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.¹

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter ortsavdrag med belopp som beräknats enligt 8 § 1 mom. andra stycket och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 8 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

8 000	men icke	10 000	kr:	800	kr för	8 000	kr och	15 %	av återstoden;	
10 000	»	12 000	» :	1 100	» »	10 000	» »	20 %	»	;
12 000	»	16 000	» :	1 500	» »	12 000	» »	27 %	»	;
16 000	»	20 000	» :	2 580	» »	16 000	» »	32 %	»	;
20 000	»	30 000	» :	3 860	» »	20 000	» »	38 %	»	;
30 000	»	40 000	» :	7 660	» »	30 000	» »	43 %	»	;
40 000	»	60 000	» :	11 960	» »	40 000	» »	48 %	»	;
60 000	»	100 000	» :	21 560	» »	60 000	» »	54 %	»	;
100 000	»	150 000	» :	43 160	» »	100 000	» »	59 %	»	;
150 000	kr		:	72 660	» »	150 000	» »	65 %	»	.

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

4 000	men icke	6 000	kr:	400	kr för	4 000	kr och	15 %	av återstoden;	
6 000	»	8 000	» :	700	» »	6 000	» »	21 %	»	;
8 000	»	10 000	» :	1 120	» »	8 000	» »	25 %	»	;
10 000	»	12 000	» :	1 620	» »	10 000	» »	29 %	»	;
12 000	»	16 000	» :	2 200	» »	12 000	» »	33 %	»	;
16 000	»	20 000	» :	3 520	» »	16 000	» »	37 %	»	;
20 000	»	30 000	» :	5 000	» »	20 000	» »	41 %	»	;
30 000	»	40 000	» :	9 100	» »	30 000	» »	45 %	»	;
40 000	»	60 000	» :	13 600	» »	40 000	» »	49 %	»	;
60 000	»	100 000	» :	23 400	» »	60 000	» »	54 %	»	;
100 000	»	150 000	» :	45 000	» »	100 000	» »	59 %	»	;
150 000	kr		:	74 500	» »	150 000	» »	65 %	»	.

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

¹ Senaste lydelse av 10 § 1 mom. se 1956: 243.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1960; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1960 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1960 eller tidigare år. Vid beräkning av preliminär A-skatt för år 1960 skola de i denna förordning intagna bestämmelserna lända till efterrättelse från och med den tidpunkt Konungen förordnar.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 9 oktober 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDHOLM, KLING, EDENMAN, NETZÉN, AF GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *en sänkning av den statliga inkomstskatten för fysiska personer* samt anför därvid följande.

Tidigare denna dag har jag lämnat en allmän översikt över det samhälls- och budgetekonomiska läget. Jag har därvid tillika i stora drag angivit de åtgärder på skatteområdet som jag finner påkallade. Huvudinnebörden av vad jag sålunda förordat är, att de erforderliga statsinkomsterna bör anskaffas genom indirekt beskattning. Samtidigt härmed har jag ansett mig böra föreslå vissa andra skattepolitiska åtgärder. Den viktigaste skulle, enligt vad jag vidare framhöll, vara att genomföra en sänkning av den statliga inkomstskatten för små och medelstora inkomster. För sådant ändamål har jag ansett, att utrymme finnes för en reform i storleksordningen 225 milj. kronor. Jag avser nu att upptaga nämnda fråga.

Gällande bestämmelser. Den statliga inkomstskatten utgår enligt förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt. För fysiska personer beräknas skatten på den beskattningsbara inkomsten. Denna framkommer, sedan den taxerade inkomsten minskats med ortsavdrag och, i förekommande fall, extra avdrag för existensminimum m. m. Kommunalskatten, folkpensionsavgiften och vissa försäkringsavgifter avdrages, innan den taxerade inkomsten beräknas. Vidare medges s. k. förvärvsavdrag för gift kvinna. Ortsavdraget är för gifta och vissa därmed jämställda lägst 3 520 kronor och högst 4 000 kronor. För ogift skattskyldig, som har vårdnad om barn, växlar ortsavdraget mellan 2 640 och 3 000 kronor. Ensamstående har slutligen ortsavdrag med lägst 1 760 och högst 2 000 kronor. Ortsavdragen för gifta är sålunda dubbelt så stora som för ensamstående.

På grundval av den beskattningsbara inkomsten uträknas skattens grundbelopp efter progressiva skatteskalor. Varje år bestämmes med vilket procenttal av grundbeloppet den statliga inkomstskatten skall ingå i preliminär

skatt under nästa kalenderår. Vad som beslutats i fråga om preliminär skatt gäller också enligt särskild bestämmelse den slutliga skatten. Sedan år 1957 utgår den statliga skatten med 100 procent av grundbeloppet. Skatten uttages sålunda för närvarande med de i skatteskalorna angivna beloppen.

För gifta och därmed jämställda är skatten följande.

Beskattningsbar inkomst, 1 000-tal kr	Procent inom skiktet
0— 8	11
8— 10	17
10— 12	21
12— 16	27
16— 20	31
20— 30	37
30— 40	43
40— 60	48
60—100	54
100—150	59
150—	65

Det kan förtjäna framhållas, att om en gift skattskyldig har en beskattningsbar inkomst av 8 000 kronor, detta enligt de förut antydda reglerna motsvarar en ungefärlig årsinkomst av 14 000 kronor. På samma sätt innebär en beskattningsbar inkomst av 16 000 kronor, att årsinkomsten är ca 23 500 kronor. Är den beskattningsbara inkomsten 40 000 kronor, är den ungefärliga årsinkomsten 51 000 kronor.

För alla ensamstående skattskyldiga gäller följande skiktsskala.

Beskattningsbar inkomst, 1 000-tal kr	Procent inom skiktet
0— 4	11
4— 6	17
6— 8	22
8— 10	25
10— 12	28
12— 16	32
16— 20	36
20— 30	41
30— 40	45
40— 60	49
60—100	54
100—150	59
150—	65

För dessa skattskyldiga motsvarar en beskattningsbar inkomst av 8 000 kronor en ungefärlig årsinkomst av 12 000 kronor. Beskattningsbara inkomster om 16 000 respektive 40 000 kronor innebär årsinkomster om ca 21 500 respektive 49 000 kronor.

Efter sist återgivna skala beskattas även dödsbon och familjestiftelser. Dessa skattskyldiga erhåller emellertid i regel inte något ortsavdrag.

Anmärkas kan, att skatten är proportionell i ett ganska stort bottenskikt. Den utgår sålunda med 11 procent för beskattningsbara inkomster om högst 4 000 kronor för ensamstående och 8 000 kronor för gifta. I närmast högre skikt, 8 000—10 000 för gifta och 4 000—6 000 för ensamstående, är skatten 17 procent. Utformningen av ortsavdragen och dessa skikt av skatteskalorna medför, att en gift skattskyldig, som har en beskattningsbar inkomst av högst 10 000 kronor (årsinkomst 16 500 kronor) har samma skatt som två ensamstående med vardera hälften så stora inkomster. Först i högre inkomstskikt leder sambeskattningen till att en gift skattskyldig får högre skatt än två ensamstående med vardera hälften av hans inkomst.

Här skall ytterligare erinras om 1957 års sambeskattningsrevisions på försommaren avgivna betänkande (SOU 1959: 13), som upptar förslag till ändrad fördelning av skattebördan mellan gifta och ensamstående.

Departementschefen. I samband med införandet av en allmän varuskatt har jag ansett erforderligt att föreslå vissa reformer rörande skattepolitiken i övrigt. Den mest genomgripande av dessa reformer blir, såsom tidigare antytts, att sänka inkomstskatten till staten. Enligt vad jag förut framhållit torde utrymme finnas för en skattesänkning i storleksordningen 225 milj. kronor för år räknat.

Syftet härmed är att motverka den merbelastning för de större löntagargrupperna och med dem jämställda som blir en följd av den skärpta indirekta beskattningen. Det kan visserligen sägas, att den allmänna varuskatten, trots att den utgår efter en proportionell skattesats, med hänsyn till konsumtionsvanorna kommer att verka starkare i högre inkomstlägen. Detta förhållande, på vilket här inte finns anledning att ingå närmare, får emellertid inte undanskymmas, att varuskatten kommer att drabba även oundgängliga varor, som väger tungt i en familjebudget av vanlig omfattning. Den här föreslagna skattesänkningens konstruktion kommer emellertid att lindra varuskattens verkningar där detta är mest befogat.

Hålles det sagda i minne, blir inriktningen av skattesänkningen självklar. Den bör inte ha karaktär av en allmän reduktion av inkomstskatten — en sådan finnes det i dagens läge ej utrymme för — utan ha till syfte att lätta bördan av inkomstskatten för de breda lagren, där den ekonomiska bärkraften är begränsad. Ett ytterligare skäl för den angivna inriktningen av skattesänkningen ligger däri att de senaste årens höjningar av kommunalskatten och folkpensionsavgifterna blivit förhållandevis mera kännbara för de avsedda grupperna.

Skattesänkningen bör i enlighet härmed främst avse de båda lägsta skikten av inkomstskatteskalan. Ett viktigt önskemål bör också vara att avlägsna den ojämnhet hos stegringen i de lägsta progressiva skikten som kvarstår efter 1956 års allmänna skattesänkning. För att inte de som har större inkomster skall få en opåkallad skattelättnad bör å andra sidan skattesatsen i vissa högre skikt (marginalskatten) jämkas något uppåt. Någon skatteskärpning föreslås emellertid icke.

Vid den nu aktuella skattesänkningen har jag vidare ansett, att man inte bör ändra den gällande fördelningen av skattebördan mellan äkta makar och ensamstående. Därmed sammanhängande frågor får upptas senare i samband med prövningen av 1957 års sambeskattningsrevisions förslag.

I enlighet med dessa överväganden föreslår jag att skalorna för den statliga inkomstskatten ändras på följande sätt.

Beskattningsbar inkomst, 1 000-tal kr	Föreslagen skatteskala, % inom varje skikt	Förändring i förhållande till nu gällande skatteskala
<i>Gifta</i>		
0— 8	10	— 1
8— 10	15	— 2
10— 12	20	— 1
12— 16	27	=
16— 20	32	+ 1
20— 30	38	+ 1
30— 40	43	=
40— 60	48	=
60—100	54	=
100—150	59	=
150—	65	=
<i>Ensamstående</i>		
0— 4	10	— 1
4— 6	15	— 2
6— 8	21	— 1
8— 10	25	=
10— 12	29	+ 1
12— 16	33	+ 1
16— 20	37	+ 1
20— 30	41	=
30— 40	45	=
40— 60	49	=
60—100	54	=
100—150	59	=
150—	65	=

Vad jag sålunda förordat innebär att skatten sänkes för makar med beskattningsbar inkomst understigande 30 000 kronor (motsvarande årsinkomster bortemot 40 000 kronor) och för ensamstående, när den beskattningsbara inkomsten inte uppgår till 20 000 kronor (d. v. s. för årsinkomster upp till omkring 25 000 kronor). Beträffande större inkomster blir skatten oförändrad. Det förhållandet, att skatten i vissa skikt kommer att uttagas efter högre procenttal än för närvarande, leder alltså inte i något fall till att den statliga inkomstskatten höjes.

Skattesänkningen blir med den föreslagna skatteskalen högst 140 kronor för makar och 100 kronor för ensamstående. Detta blir förhållandet, när makarnas årsinkomst ligger mellan 18 500 och 23 500 kronor eller den ensamståendes årsinkomst uppgår till 12 000—14 500 kronor. Skattelindring om minst 100 kronor kan även påräknas för makar, vilkas årsinkomster ligger mellan 15 000 och 18 500 eller 23 500 och 28 000 kronor. För årsinkomster, som understiger 15 000 kronor för makar och 11 500 kronor för ensamstående, blir skatteminskningen genomgående 9 å 10 procent av den statliga inkomstskatten. Den procentuella skattelindringen sjunker sedan med stigande inkomster för att vid årsinkomster av 34 000 kronor för makar och 21 500 kronor för ensamstående uppgå till omkring en procent (50 resp. 40 kronor).

I fråga om verkningarna av förslaget i olika lägen torde i övrigt få hänvisas till en vid statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *Bihang* fogad uppställning.

Det framlagda förslaget torde medföra ett årligt skattebortfall av den omfattning som tidigare angivits, d. v. s. omkring 225 milj. kronor.

De nya skatteskalorna bör med hänsyn till sitt syfte tillämpas redan i fråga om inkomster som åtnjutes efter årsskiftet 1959/60. Det sagda innebär, att skatteskalorna bör användas i fråga om preliminär skatt för år 1960 samt slutlig skatt på grund av 1961 års taxering. Det härav föranledda skattebortfallet kan för budgetåret 1959/60 beräknas uppgå till omkring 50 milj. kronor.

Särskilda åtgärder erfordras för att de nya skatteskalorna skall kunna beaktas vid beräkning av källskatt under år 1960. Bakgrunden härtill är följande.

Löntagare och andra, för vilka källskatten beräknas och avdrages av arbetsgivarna (preliminär A-skatt), erhåller senast under andra hälften av januari månad debetsedel jämte ett exemplar av den skattetablell som skall användas vid beräkningen av skatteavdraget. Debetsedeln och skattetablellen överlämnas av löntagaren till arbetsgivaren. Under januari och, då särskilda förhållanden därtill föranleder, jämväl under februari får dock skatteavdrag i stället beräknas efter den debetsedel och den skattetablell, som användes under nästföregående år. Särskilda skattetableller utges för de olika ortsgrupperna och inom varje ortsgrupp för skilda utdebiteringssatser. An-

talet skattetabeller varierar år från år men överstiger regelmässigt 40. Under år 1959 användes sålunda 43 olika tabeller.

Skattetabellerna fastställs av riksskattenämnden. Arbetet med iordningställande, tryckning och distribution av tabellerna pågår under höstmånaderna. I början av november månad igångsättes själva tryckningen. Distributionen sker successivt och avslutas omkring årsskiftet.

För att de nya skatteskalorna skall kunna användas vid källskatten måste nya skattetabeller distribueras. Förberedelserna för detta arbete kan igångsättas så att de nya tabellerna kan vara i användning fr. o. m. den avlöningsutbetalning som sker närmast efter februari månads utgång, d. v. s. från den tidpunkt efter vilken avdrag inte längre får ske enligt föregående års tabell. — Det bör understrykas, att den skatt, som för mycket avdragits vid avlöningsutbetalningar innan den nya skattetabellen användes, kommer den skattskyldige tillgodo vid slutavräkningen i form av överskjutande preliminär skatt eller minskning av kvarstående skatt.

Utbytet av skattetabeller synes kunna ordnas i administrativ väg utan särskilda författningsbestämmelser. På riksskattenämnden ankommer sålunda att ombesörja fastställandet av de nya tabellerna. Givetvis behöver blott de delar av tabellerna, som beröres av de nya skatteskalorna, omtryckas. För att undvika sammanblandning av äldre och nyare tabeller kan det vara lämpligt att de nya tryckes på färgat papper.

Som förut nämnts utsändes skattetabellerna tillsammans med debetsedlarna direkt till de skattskyldiga. Vid utbytet behöver man inte vända sig till de skattskyldiga. Dessa har ju vid det laget överlämnat debetsedlarna jämte tabeller till arbetsgivarna. Med hjälp av postverkets förteckning över arbetsgivare kan i stället direkt kontakt tas med flertalet arbetsgivare för tabellbytet. Vidare bör de nya tabellerna hållas tillgängliga på postanstalterna. Särskilda åtgärder torde få övervägas för att bekantgöra utbytet av skattetabeller för allmänheten.

Även om man torde kunna räkna med att de nya skattetabellerna kan användas vid förut angiven tidpunkt, d. v. s. omedelbart efter utgången av februari 1960, torde det med hänsyn till föreliggande omständigheter vara lämpligt att inte redan nu fastställa exakt datum för de nya tabellernas ikraftträdande. Jag vill i stället föreslå att det överlämnas åt Kungl. Maj:t att förordna härom.

I fråga om preliminär B-skatt kommer de nya skatteskalorna att automatiskt gälla fr. o. m. årsskiftet i den mån särskild beräkning av sådan skatt skall äga rum, t. ex. om den skattskyldige avgivit preliminär självdeklaration. Vad andra fall angår synes det inte vara anledning att göra avsteg från huvudregeln i 13 § 1 mom. uppbördsförordningen, som innebär att den preliminära B-skatten skall utgå med belopp, motsvarande den slutliga skatt som påförts den skattskyldige under nästföregående år.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1*

mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt. Jag hemställer att förslaget måtte genom proposition framläggas för riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

Bihang

Beskattnings- bar inkomst, 1 000 kr	Motsvarande ungefärlig årsinkomst, kr	Nuva- rande skala, % i varje skikt	Före- slagen skala, % i varje skikt	Summa statlig inkomstskatt vid skiktets övre gräns			
				nuva- rande skala, kr	före- slagen skala, kr	minskning i skatt	
						i kr	i %
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Makar</i>							
0— 4	— 9 000	11	10	440	400	40	9,1
4— 6	9 000— 11 500	11	10	660	600	60	9,1
6— 8	11 500— 14 000	11	10	880	800	80	9,1
8— 10	14 000— 16 500	17	15	1 220	1 100	120	9,8
10— 12	16 500— 18 500	21	20	1 640	1 500	140	8,5
12— 16	18 500— 23 500	27	27	2 720	2 580	140	5,1
16— 20	23 500— 28 000	31	32	3 960	3 860	100	2,5
20— 25	28 000— 34 000	37	38	5 810	5 760	50	0,9
25— 30	34 000— 39 500	37	38	7 660	7 660	—	—
30— 40	39 500— 51 000	43	43	11 960	11 960	—	—
40— 60	51 000— 74 500	48	48	21 560	21 560	—	—
60—100	74 500—121 000	54	54	43 160	43 160	—	—
100—150	121 000—179 000	59	59	72 660	72 660	—	—
150—	179 000—	65	65				
<i>Ensamstående</i>							
0— 4	— 7 000	11	10	440	400	40	9,1
4— 6	7 000— 9 500	17	15	780	700	80	10,3
6— 8	9 500— 12 000	22	21	1 220	1 120	100	8,2
8— 10	12 000— 14 500	25	25	1 720	1 620	100	5,8
10— 12	14 500— 16 500	28	29	2 280	2 200	80	3,5
12— 16	16 500— 21 500	32	33	3 560	3 520	40	1,1
16— 20	21 500— 26 000	36	37	5 000	5 000	—	—
20— 30	26 000— 37 500	41	41	9 100	9 100	—	—
30— 40	37 500— 49 000	45	45	13 600	13 600	—	—
40— 60	49 000— 72 500	49	49	23 400	23 400	—	—
60—100	72 500—119 000	54	54	45 000	45 000	—	—
100—150	119 000—177 000	59	59	74 500	74 500	—	—
150—	177 000—	65	65				